

Als lugubere symbolen voor de Jodenvervolging staan sinds kort twee goederenwagons op de rails van de Rampe van Kamp Westerbork. Vanaf deze plek vertrokken tijdens de oorlog uit Durchgangslager Westerbork 97 transporten, waarmee bijna 107.000 mensen werden gedeporteerd naar vernietigingskampen als Auschwitz en Sobibor. De wagons vormen een belangrijk onderdeel van de herinrichting van het voormalige kampterrein om het gruwelijke verhaal van de oorlogswaanzin nog indringender te vertellen.

‘Werken met diep respect en integriteit’

Op deze door bossen omsloten historische grond is de laatste tijd veel meer gebeurd om het Herinneringscentrum meer herkenbaar en invoelbaar te maken. Want na de ontmanteling van het kamp in de jaren '60 en begin jaren '70 was het oorspronkelijke beeld grotendeels weggevaagd. De honderden barakken van 80 meter lang en 10 meter breed, waarin de Joden opgepropt moesten wonen en werken en

wachten op hun onbekende lot, verdwenen om elders in delen dienst te doen als boerenschuur, kippenhok of varkensstal.

Inmiddels is Barak 56 teruggehaald en deels herbouwd op het terrein, is de houten woning van de Duitse kampcommandant Albert Konrad Gemmeker - door een speling van het lot bewaard gebleven - met glas overkapt om binnenkort te worden geconsolideerd. Later

wordt het aantal van de huidige twee wagons op de Rampe misschien nog uitgebreid tot vijf.

Indringend oorlogsmonument

Een bedrijf dat een groot aandeel heeft in het 'nieuwe gezicht' van Herinneringscentrum Kamp Westerbork is Schoonewille Bouw & Restauratie uit Tiendeveen, dat begin 2013 als eerste grote project op het terrein de restauratie van het Nationaal Monument

Westerbork uitvoerde. De omhoog gekrulde rails, rustend op 97 bielzen die symbool staan voor de 97 transporten, geldt als een van de meest indringende oorlogsmonumenten van ons land.

Een omvangrijke klus, waarbij het bed met bielzen, rails en grint werd uitgegraven en de bielzen werden vervangen. Daarnaast werd een nieuwe betonrand aangebracht, werden

TEKST: ROELOFF TIEKAMP - FOTO'S: HERINNERINGSCENTRUM KAMP WESTERBORK

de marmeren platen hersteld en losse keien weer in de muur aangebracht. Het bedrijf is ook verantwoordelijk voor de gedeeltelijke herbouw van Barak 56 op de oorspronkelijke plaats. Delen ervan werden teruggevonden in Zelhem, in de Gelderse Achterhoek. De specialisten van Schoonewille Bouw & Restauratie troffen de planken aan 'als puin', maar slaagden er toch in van de restanten, aangevuld met glasplaten, de oude barak voor een deel in ere te herstellen. Kleiner weliswaar, maar toch geeft het een beeld van hoe het ooit was.

Ook voor de restauratie van de twee oude wagons werd Schoonewille Bouw & Restauratie ingeschakeld. Als absoluut icoon van de deportatie werden de wagons

na een lange zoektocht door het Herinneringscentrum gevonden bij de Eisenbahnfreunde in het Duitse Butzbach, beheerders van een museumspoorlijn in de deelstaat Hessen. Het gaat om wagons van voor 1940. Ze werden met een dieplader van de Koninklijke Landmacht naar een loods op het voormalige NAVO-depot in Coevorden gebracht en daar met engelen-geduld en gedegen vakkennis door de restauratie-experts van Schoonewille zo goed mogelijk in oude staat hersteld. Gerwin Schoonewille: 'Het was een indringende klus. Toen we er zo mee bezig waren moesten we zelf ook wel even slikken. Voor mij vertegenwoordigt zo'n wagon, of dit specifieke exemplaar al dan niet voor dodenritten naar de vernietigingskampen is gebruikt, toch de wanhoop,

de pijn, het verdriet van ontelbare onschuldige mensen.'

Mooi en bijzonder

Het werken voor Herinneringscentrum Kamp Westerbork is voor Schoonewille van een andere dimensie dan de reguliere werkzaamheden die door zijn bedrijf worden verricht. 'Als je ziet wat er allemaal in de wereld gebeurt dan is het belangrijk dat we er blijvend aan herinnerd worden wat zich hier en op andere plaatsen in de oorlog heeft afgespeeld. Dat wij als bedrijf deel mogen uitmaken van de herinrichting van deze historische locatie vind ik mooi en bijzonder.'

Schoonewille Bouw en Restauratie is ook verantwoordelijk voor consolidatie en beheer van de commandantwoning onder de glazen overkapping.

De woning heeft door de bouwstijl, het materiaalgebruik en de zeldzaamheid een grote architectonische waarde. Gerwin Schoonewille herinnert zich nog kippenvel, toen hij het pand de eerste keer betrad. 'Het vertegenwoordigt voor mij mede het onvoorstelbare verhaal van Kamp Westerbork', zegt hij. Wat hem meermalen heeft geraakt zijn de gesprekken op locatie met oud-kampgevangenen die het naziregime uiteindelijk toch hebben overleefd. 'Als je die verhalen hoort dan kun je niet anders dan hier met diep respect en grote integriteit te werk gaan.' ◀

SCHOONEWILLE BOUW & RESTAURATIE

Berkenweg 35
7937 TD Tiendeveen
T. 0528 22 19 43
info@bouwbedrijfschoonewille.nl
www.bouwbedrijfschoonewille.nl
